

KARISTUSHINNANGUD EESTIS

2014

Küsitaja nimi _____, töötõendi nr _____

1. Intervjuu toimumise koht:

- 1 Tallinn
- 2 Harjumaa
- 3 Hiiumaa
- 4 Ida-Virumaa
- 5 Jõgevamaa
- 6 Järvamaa
- 7 Läänemaa
- 8 Lääne-Virumaa
- 9 Põlvamaa
- 10 Pärnumaa
- 11 Raplamaa
- 12 Saaremaa
- 13 Tartumaa
- 14 Valgamaa
- 15 Viljandimaa
- 16 Võrumaa

2. Asulatüüp:

- 1 Pealinn
- 2 Suur linn (Tartu, Pärnu, Narva, Kohtla-Järve)
- 3 Maakonnakeskus
- 4 Muu linn, alev
- 5 Alevik
- 6 Küla

3. Valimipiirkond _____

4. Valimipunkti nr

5. Vastaja nr

6. Intervjuu toimumise kuupäev:

7. Intervjuu alguse kellaaeg:

_____ tund _____ min

Turu-uuringute AS viib läbi küsitlust Eesti inimeste suhtumisest kohtu poolt määratavatesse karistusse. Küsitluse tulemused aitavad paremini mõista ja hinnata Eesti karistuspoliitikat ning selle muutmiseks tehtavaid ettepanekuid.

Eesoleva küsimustikuga uurime Teie isiklikke hinnanguid, mitte seaduste või kohtupraktika tundmist.

Palun lugege tähelepanelikult järgmisi juhtumeid. Iga juhtumi lõpus küsime Teie arvamust kahtlustatava karistamise kohta.

1. Juhtum A: PEREVÄGIVALD

KAART 1.

Mark ja Anna on abielus olnud 6 aastat. Neil on 4-aastane tütar. Abielu ei ole viimase aasta jooksul hästi toiminud ja nad tülitsevad üha sagedamini.

Mark ja Anna otsustavad proovida oma probleemid läbi rääkida ning veeta nädalavahetuse kahekesi. Nad viivad lapse lapsehoidja juurde. Aga juba reedel õhtul lähevad nad tülli, tüli muutub vägivaldseks. Mark lahkub vihaselt korterist ja läheb koos sõpradega linna peale. Anna on ärritunud ja läheb veidi aja pärast sõpradega välja.

Mark kahetseb, et neil ei õnnestunud oma probleeme lahendada ja helistab seetõttu korduvalt Annale, kes ei vasta ja ei helista ka tagasi. Mark läheb koju tagasi umbes kell 1 öösel, olles veidi alkoholi tarvitanud. Anna jõuab koju kell 2. Mark tahab teada, kus Anna oli, aga Anna ei vasta Marki küsimustele. Mark muutub armukadedaks ja vihaseks. Anna soovib lahutust. Mingil hetkel läheb tüli vägivaldseks: Mark lööb naist selga, rindu ja kuklasse, nii et Anna kukub. Anna jookseb korterist välja ja läheb traumapunkti: tal on verevalumid rinnal ja seljal. Järgmised 5 päeva valutavad tal kael, selg, ribid ja neerud. Lisaks on tal murdunud kaks parema käe sõrme.

Mark on 40 aastat vana. Ta on töötu ja tal on probleeme alkoholiga. Teda pole varem karistatud.

1. Millist järgnevatest karistusvõimalustest peate sellise juhtumi puhul kõige sobivamaks?

KAARTIDEL ON LOETELU ROTEERITUD. ÜKS VASTUS. KAART 2.

- 1 Rahaline karistus
- 2 Vanglakaristus
- 3 Üldkasulik töö
- 4 Tingimisi vanglakaristus
- 5 Määrata kohustused ilma formaalse karistuseta (näiteks lepitamine või kahjude hüvitamine)
- 6 Jätta karistus või kohustus üldse määramata
- 7 Mõista mõni muu karistus, milline? _____
- 8 Ei oska öelda

2. Kujutlege palun ette olukorda, kus Teie ainus võimalus oleks Markile määrata vanglakaristus. Kui pika karistuse Te talle määraksite? Palume Teil määrata Markile karistus Teile sobivalt, kas päevades/nädalates/kuudes või aastates. Palun lähtuge vastamisel oma sisetundest ning ärge mõelge tegelikele karistusmääradele Eestis! MÄRKIGE NUMBRILINE VASTUS NING SEE, KAS ÕELDI PÄEVADES / NÄDALATES / KUUTES / AASTATES.

_____ päeva

_____ nädalat

_____ kuud

_____ aastat

9 Ei oska öelda

2. Juhtum B: PANKUR

KAART 3.

2011. aastal avastas pank, kus Viktor oli töötanud kümme aastat, olulise summa kadumise. Sisejuurdluse tulemusena avastati, et Viktor oli loonud oskusliku skeemi, millega omastas igakuiselt 6 000 eurot, saades umbes 360 000 eurot viie aastaga.

Viktor tunnistas süü üles panga juhtkonnale, ent keeldus summa tagasimaksmisest. Pank esitas politseile Viktori suhtes kuriteoavalduse. Viktor tunnistas tegu, ent keeldub summat tagasi maksmast, kuna tema palk olevat olnud ebaõiglaselt madal töö eest, mida ta tegi. Tema perekond ei kahtlustanud midagi ning toetas teda menetluse käigus.

Viktor on 45. aastane, majandusharidusega. Ta on abielus, 10- ja 13-aastase lapse isa. Varasemad rikkumised puuduvad. Juhtumi ajal oli tema kuupalk 2500 eurot. Omab luksuslikku maja ja mitut autot.

3. Millist järgnevatest karistusvõimalustest peate sellise juhtumi puhul kõige sobivamaks?

KAARTIDEL ON LOETELU ROTEERITUD. ÜKS VASTUS. KAART 2.

- 1 Rahaline karistus
- 2 Vanglakaristus
- 3 Üldkasulik töö
- 4 Tingimisi vanglakaristus
- 5 Määrata kohustused ilma formaalse karistuseta (näiteks lepitamine või kahjude hüvitamine)
- 6 Jätta karistus või kohustus üldse määramata
- 7 Mõista mõni muu karistus, milline? _____
- 8 *Ei oska öelda*

4. Kujutlege palun ette olukorda, kus Teie ainus võimalus oleks Viktorile määrata vanglakaristus. Kui pika karistuse Te talle määraksite? Palume Teil määrata Viktorile karistus Teile sobivalt, kas päevades/nädalates/kuudes või aastates. Palun lähtuge vastamisel oma sisetundest ning ärge mõelge tegelikele karistusmääradele Eestis! MÄRKIGE NUMBRILINE VASTUS NING SEE, KAS ÕELDI PÄEVADES / NÄDALATES / KUUTES / AASTATES.

_____ päeva

_____ nädalat

_____ kuud

_____ aastat

9 *Ei oska öelda*

3. Juhtum C: RÖÖV

KAART 4.

Aleksander siseneb nägu katva suusamaskiga teispäeva õhtul väikesesse poodi. Müüja on poes üksi. Aleksander võtab leivanao, ja ähvardab müüjat ning nõuab raha. Aleksander surub müüja vastu letti. Müüja avab kassa, aga seal on vaid 260 eurot. Aleksander haarab tõe käega raha ning samal ajal nõuab noaga ähvardades lisaraha.

Ta sunnib müüja tagaruumi seifi juurde ja nõuab seifi koodi. Müüja esilagu tõrgub, aga siis sisestab koodi ja üks avaneb. Aleksander haarab raha ja seejärel jookseb kioskist välja. Kogu röövi saak on 2200 eurot.

Aleksander on 28 aastat vana. Ta kasvas üles väikeses linnas peres, kus teda sageli peksti. Tal on täiskasvanuna vaimsed probleemid ja raskused töökoha säilitamisel. Aleksander kasutab kokaiini ja amfetamiini. Teda pole varem karistatud.

5. Millist järgnevatest karistusvõimalustest peate sellise juhtumi puhul kõige sobivamaks?

KAARTIDEL ON LOETELU ROTEERITUD. ÜKS VASTUS. KAART 2.

- 1 Rahaline karistus
- 2 Vanglakaristus
- 3 Üldkasulik töö
- 4 Tingimisi vanglakaristus
- 5 Määrata kohustused ilma formaalse karistuseta (näiteks lepitamine või kahjude hüvitamine)
- 6 Jätta karistus või kohustus üldse määramata
- 7 Mõista mõni muu karistus, milline? _____
- 8 Ei oska öelda

6. Kujutlege palun ette olukorda, kus Teie ainus võimalus oleks Aleksandrile määrata vanglakaristus.

Kui pika karistuse Te talle määraksite? Palume Teil määrata Aleksandrile karistus Teile sobivalt, kas päevades/nädalates/kuudes või aastates. Palun lähtuge vastamisel oma sisetundest ning ärge mõelge tegelikele karistusmääradele Eestis! MÄRKIGE NUMBRILINE VASTUS NING SEE, KAS ÖELDI PÄEVADES / NÄDALATES / KUUTES / AASTATES.

_____ päeva

_____ nädalat

_____ kuud

_____ aastat

9 Ei oska öelda

4. Juhtum D: VARGUS

KAART 5.

2012. aasta maikuu nädalavahetusel murti sisse ühes elamupiirkonnas 20 korteri keldrisse ning lõhuti ukseelukud, kaasa võeti ettejuhtuvaid esemeid. Rahalist kahju tekitati sellega kokku 6500 eurot. Mõned kuud hiljem peeti kinni varem karistatud Robert, kui ta tungis sisse ühte majja. Tal oli kaasas kruvikeeraja, millega ta oli keldritesse sisse murdnud ja ta tunnistas sissemurdmised üles. Uurimisel selgus, et ta oli kunagi varem ähvardanud kioski müüjat HI viirusega (HIV) nakatatud süstlaga, võttes kaasa 325 eurot.

Robert on 26-aastane, põhiharidusega, ilma püsiva sissetulekuta. Tal on varasemast juba 8 kriminaal-karistust erinevate rikkumiste eest: autovarguse, heroini müümise ja mitmete sissemurdmiste eest. Tema esimene karistus oli tingimisi vangistus ja järgmisel kahel korral vabastati ennetähtaegselt suunamisega narkomaanidele mõeldud programmi. Alates 18ndast eluaastast on Robert veetnud trellide taga 14 kuud.

7. Millist järgnevatest karistusvõimalustest peate sellise juhtumi puhul kõige sobivamaks?

KAARTIDEL ON LOETELU ROTEERITUD. ÜKS VASTUS. KAART 2.

- 1 Rahaline karistus
- 2 Vanglakaristus
- 3 Üldkasulik töö
- 4 Tingimisi vanglakaristus
- 5 Määrata kohustused ilma formaalse karistuseta (näiteks lepitamine või kahjude hüvitamine)
- 6 Jätta karistus või kohustus üldse määramata
- 7 Mõista mõni muu karistus, milline? _____
- 8 Ei oska öelda

8. Kujutlege palun ette olukorda, kus Teie ainus võimalus oleks Robertile määrata vanglakaristus.

Kui pika karistuse Te talle määraksite? Palume Teil määrata Robertile karistus Teile sobivalt, kas päevades/nädalates/kuudes või aastates. Palun lähtuge vastamisel oma sisetundest ning ärge mõelge tegelikele karistusmääradele Eestis! MÄRKIGE NUMBRILINE VASTUS NING SEE, KAS ÕELDI PÄEVADES / NÄDALATES / KUUTES / AASTATES.

_____ päeva

_____ nädalat

_____ kuud

_____ aastat

9 Ei oska öelda

9. Kes loetletud isikutest peaks Teie arvates saama kõige karmima karistuse? Järjestage isikud nii, et 1 tähistab kõige karmima karistuse saajat ja 4 kõige leebema karistuse saajat: ROTEERIDA

Kuritegu	Järjestus 1 - KÕIGE KARMIMA KARISTUSE SAAJA 4 - KÕIGE LEEBEMA KARISTUSE SAAJA
Murdvaras, kes varastab inimeselt kodust 1000 eurot	
Tänavarööv, kes võtab jõuga inimeselt 1000 eurot	
Riigiametnik, kes omastab riigilt 1000 eurot	
Riigiametnik, kes võtab pistist 1000 eurot	

9 Ei oska öelda

10. Millised on Teie hinnangul karistuse eesmärgid (mida Teie peate karistuse eesmärgiks)? Palun hinnake karistuse eesmärkide erinevate aspektide olulisust. KAART 6.

	Ei ole üldse oluline	Väheoluline	Oluline	Väga oluline	Ei oska öelda
Reageerida teole ehk karistada konkreetset kurjategijat rikkumise eest	1	2	3	4	5
Aidata kurjategijal hoiduda edasiste rikkumiste toimepanemist (resotsialiseerimine)	1	2	3	4	5
Isoleerida kurjategija ja kaitsta sellega ühiskonda	1	2	3	4	5
Panna kurjategija mõistma oma teo tagajärgi	1	2	3	4	5
Olla hoiatuseks teistele	1	2	3	4	5
Korvata kannatanule tekitatud kahju	1	2	3	4	5
Lepitada osapooled, kui ohver seda soovib	1	2	3	4	5
Väljendada ühiskonna hukkamõistu teole	1	2	3	4	5
Mõni teine põhjus, nimetage	1	2	3	4	5

11. Kuivõrd usaldusväärsed on Teie arvates enamik inimesi Eestis?

- 1 Väga usaldusväärsed
- 2 Üsna usaldusväärsed
- 3 Mitte eriti usaldusväärsed
- 4 Üldse mitte usaldusväärsed
- 5 Ei oska öelda

12. Kuivõrd usaldusväärsed on Teie arvates enamik Teie tuttavaid?

- 1 Väga usaldusväärsed
- 2 Üsna usaldusväärsed
- 3 Mitte eriti usaldusväärsed
- 4 Üldse mitte usaldusväärsed
- 5 Ei oska öelda

13. Kui tihti Teie arvates tagavad Eesti kohtud õiglase õigusemõistmise?

- 1 Alati
- 2 Sageli
- 3 Harva
- 4 Mitte kunagi
- 5 Ei oska öelda

14. Kuivõrd Te usute, et Eesti poliitikud teevad seda, mis on meie riigi jaoks parim?

- 1 Usun täiesti
- 2 Pigem usun
- 3 Pigem ei usu
- 4 Üldse ei usu
- 5 Ei oska öelda

15. Kuivõrd Te usaldate Eesti riigi politseid?

- 1 Usaldan täiesti
- 2 Pigem usaldan
- 3 Pigem ei usalda
- 4 Üldse ei usalda
- 5 Ei oska öelda

16. Kuivõrd Te usaldate Eesti riigi prokuratuuri?

- 1 Usaldan täiesti
- 2 Pigem usaldan
- 3 Pigem ei usalda
- 4 Üldse ei usalda
- 5 Ei oska öelda

17. Kuidas hindate praegu Eestis kurjategijatele mõistetavaid karistusi? KAART 7.

- 1 Karistused on äärmiselt leebed
- 2 Karistused on pigem leebed
- 3 Karistused on parajad
- 4 Karistused on pigem ranged
- 5 Karistused on liiga ranged
- 6 *Ei oska öelda*

18. Kuivõrd häirivaks peate Eestis kurjategijate karistamisega seoses järgmisi asjaolusid? Kui leiate, et mainitud puudust ei esine, märkige „0“. Kui leiate, et mainitud puudus esineb, hinnake skaalal 1 – 4, kuivõrd häirivaks Te mainitud puudust peate, kus 1- ei häiri üldse ja 4 – häirib väga. KAART 8.

	Seda puudust ei esine	Ei häiri üldse	Pigem ei häiri	Pigem häirib	Häirib väga	<i>Ei oska öelda</i>
Karistused ei vasta inimeste õiglustundele	0	1	2	3	4	5
Olemasolevad karistused ei mõju	0	1	2	3	4	5
Kohtuprotsessid kestavad pikalt	0	1	2	3	4	5
Kannatanute materiaalseid kahjusid ei korvata	0	1	2	3	4	5
Kannatanute moraalseid kahjusid ei korvata	0	1	2	3	4	5
Mõni muu, nimetage					4	5

19. Kui tõsised on Teie arvates järgmised probleemid Eestis? KAART 9.

	Väga tõsine	Üsna tõsine	Mitte eriti tõsine	Ei ole üldse tõsine	<i>Ei oska öelda</i>
Narkomaania	1	2	3	4	5
Alkoholism	1	2	3	4	5
Kuritegevus	1	2	3	4	5
Korruptsioon	1	2	3	4	5
Tööpuudus	1	2	3	4	5
Arstiabi vilets kättesaadavus	1	2	3	4	5
Elamispindade vähesus	1	2	3	4	5
Keskkonna saastatus	1	2	3	4	5
Hinnatõus	1	2	3	4	5
Sisseränne	1	2	3	4	5

KÜSIMUSELE 20 VASTAVAD 18-A JA VANEMAD EESTI KODANIKUD.

TEISED JÄTKAVAD OSAGA TAUSTTEAVE.

20. Kui homme toimuksid Riigikogu valimised ja sinna kandideeriksid järgmised erakonnad, siis kelle poolt Te hääletaksite ÜKS VASTUS. KAART 10.

- 1 Eesti Keskerakond
- 2 Eesti Reformierakond
- 3 Erakond Isamaa ja Res Publica Liit
- 4 Sotsiaaldemokraatlik Erakond
- 5 Eesti Konservatiivne Rahvaerakond
- 6 Erakond Eestimaa Rohelised
- 7 Muu, täpsustage _____
- 8 *Ei läheks valima*
- 9 *Ei oska öelda*

Taustteave

21. Vastaja sugu

- 1 Mees
- 2 Naine

22. Mis aastal Te sündisite?

— — — —

23. Mis rahvusest Te olete?

- 1 Eestlane
- 2 Venelane
- 3 Muu rahvus

24. Milline on Teie kõige kõrgem omandatud haridustase? ÜKS VASTUS. KAART 11.

- 1 Algharidus
- 2 Põhiharidus
- 3 Keskhariidus
- 4 Keskeri- või kutseharidus (kutsekool, tehnikum)
- 5 Kõrgharidus

25. Milline järgnevatest seisunditest Teid põhiliselt iseloomustab? ÜKS VASTUS. KAART 12.

- 1 Iseendale tööandja (ettevõtja)
- 2 Avaliku sektori palgatöötaja
- 3 Erasektori palgatöötaja (ka palgata töötaja pereettevõttes/talus)
- 4 Pensionär
- 5 Töötu
- 6 Õpilane või üliõpilane
- 7 Kodune
- 8 Lapsehoolduspuhkusel
- 9 Muu, täpsustage _____

26. Palun öelge, kui suur oli möödunud kuul Teie kättesaadud (neto) sissetulek? KAART 13.

- 1 Kuni 300 €
- 2 301 – 400 €
- 3 401 – 500 €
- 4 501 – 650 €
- 5 651 – 800 €
- 6 801 – 1000 €
- 7 1001 – 1300 €
- 8 1301 – 1600 €
- 9 Üle 1600 €
- 10 *Sissetulek puudub*
- 11 *Keeldub avaldamast*
- 12 *Ei oska öelda*

27. Palun öelge, kui suur oli möödunud kuul Teie leibkonna keskmine netosissetulek KOKKU. KAART 13.

- 1 Kuni 300 €
- 2 301 – 400 €
- 3 401 – 500 €
- 4 501 – 650 €
- 5 651 – 800 €
- 6 801 – 1000 €
- 7 1001 – 1300 €
- 8 1301 – 1600 €
- 9 Üle 1600 €
- 10 *Sissetulek puudub*
- 11 *Keeldub avaldamast*
- 12 *Ei oska öelda*